

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
गुरुवार, दिनांक २२ डिसेंबर, २०२२
(सकाळी ११-०० ते ११-४५ वाजेपर्यंत)

लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

(मंगळवार, दिनांक २० डिसेंबर, २०२२ व बुधवार, दिनांक २१ डिसेंबर, २०२२ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (१) ते (३)] —

(१) श्री. आमश्या पाडवी, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या राज्य शासकीय, निमशासकीय कर्मचाऱ्यांनी जात वैधता पडताळणी प्रमाणपत्र दाखल केलेले नाही तसेच ज्यांचे जातीचे दाखले अवैध ठरलेले आहेत अशा सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्याबाबत मा.सर्वोच्च न्यायालय व मा.उच्च न्यायालय यांनी सन २०१६, २०१७ मध्ये सेवेतून कमी करण्याची कार्यवाही करण्याबाबत शासनाला दिनांक ६ जुलै, २०१७ रोजी आदेशित करणे, सदर आदेशात उपरोक्त कर्मचाऱ्यांवर दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१९ पर्यंत कारवाई करण्यात यावी असे नमूद करण्यात आलेले असणे, तथापि मा.न्यायालयाच्या आदेशानुसार कोणतीच कार्यवाही न करता अधिसंख्य पदे निर्माण करून त्यांची बिंदू नामावलीत मंजूर कार्यकारी पदावर नियुक्ती करण्यात येणे, तदनंतर दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०२२ रोजीच्या मंत्रीमंडळ निर्णयान्वये उपरोक्त बोगस प्रमाणपत्रधारक अधिकारी व सद्यःपरिस्थितीत अधिसंख्य पदावर कार्यरत असलेल्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना मानवतेचा दृष्टीकोन लक्षात घेत सेवा विषयक लाभ देण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, त्यामुळे या प्रकरणी शासनाने मा.न्यायालयाच्या आदेशाची केलेली पायमल्ली, परिणामी मूळ आदिवासी समाजातील होतकरु उमेदवारांवर झालेला अन्याय, तसेच मूळ आदिवासी असलेल्या अधिकाऱ्यांना पदोन्नतीपासून वंचित रहावे लागणे, त्यामुळे त्यांच्यात वाढते नैराश्याचे व असंतोषाचे वातावरण, याबाबत शासनाने तात्काळ चौकशी करून जात वैधता पडताळणी प्रमाणपत्र दाखल न करणाऱ्या व बोगस प्रमाणपत्र सादर करणाऱ्या अधिकारी/कर्मचारी यांना कार्यकारी पदावरील नियुक्ती रद्द करून सेवेतून कमी करण्याची आवश्यकता, तसेच अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील राखीव असलेली रिक्त पदे तातडीने भरण्याच्या अनुषंगाने शासनाने केलेली निर्णयात्मक कार्यवाही वा शासनाची प्रतिक्रिया."

- (२) **सर्वश्री अमोल मिटकरी, विक्रम काळे, शशिकांत शिंदे, सतिश चव्हाण, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे फलोत्पादन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"यावर्षी विदर्भात १ लाख ७० हजार हेक्टरवर संत्री-मोसंबीची लागवड करण्यात आलेली असणे, परंतु यंदा राज्यात झालेल्या अतिवृष्टीमुळे विदर्भातील संत्री पिकावर त्याचा विपरीत परिणाम झाल्याचे आढळून येणे, या दरम्यान संत्री कोळशी या रोगामुळे काळी पडू लागल्याचे व त्यामुळे संत्री उत्पादनात घट झाल्याचे दिनांक ४ डिसेंबर, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास येणे, कोळशी रोगाचा प्रादुर्भाव झाला असतांना शासकीय यंत्रणांनी त्याकडे दुर्लक्ष केल्याचे तसेच संत्रा उत्पादकांना कसलेही मार्गदर्शन करण्यात आले नसल्याबाबत उत्पादक शेतकऱ्यांनी शासनाकडे तक्रारी केल्या असल्याचेही त्याचसुमारास निदर्शनास येणे, काळी पडलेली किंवा डाग असलेली संत्री व्यापारी सुध्दा खरेदी करीत नसल्यामुळे उत्पादकांना मोठ्या प्रमाणात आर्थिक फटका बसल्याचे निदर्शनास येणे, यास्तव संत्री उत्पादक शेतकऱ्यांनी शासनाकडे नुकसान भरपाईची मागणी करण्यात येणे, परंतु त्याकडे शासकीय यंत्रणांनी दुर्लक्ष करण्यात येणे, परिणामी, विदर्भातील संत्रा उत्पादकांमध्ये पसरलेले असंतोषाचे वातावरण व उदासिनतेची भावना, त्याबाबत शासनाने चौकशी करून नुकसान भरपाई देण्याप्रकरणी कार्यवाही करण्याची आवश्यकता व त्याबाबतची शासनाची प्रतिक्रिया."

- (३) **श्री. अंबादास दानवे, डॉ. मनिषा कायंदे, अॅड. अनिल परब, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"राज्यात दिवाळी सणानिमित्त शासनाच्या अन्न व नागरी पुरवठा विभागाने महाराष्ट्र दिवाळीनिमित्त फूड किट (चना डाळ, रवा, साखर व पामतेल) पुरवठा करण्याबाबत राज्य मंत्रीमंडळाच्या बैठकीपूर्वीच ५१३ कोटी २४ लाख रुपयांची निविदा NCDEX Emarkets limited या कंपनीला देण्यात आलेली असणे, दिनांक १ ऑक्टोबर, २०२२ रोजी कंपनीकडून परिपत्रक प्रसिध्द झाले असून शासनाच्या निकषाप्रमाणे निविदाप्रक्रिया न करता संबंधित विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी मनमानी पध्दतीने संबंधित कंपनीला कंत्राट देण्यात आलेले असणे, सदर योजनेची अंमलबजावणी करण्याकरिता काढण्यात आलेले टेंडर, नेमलेले ठेकेदार ही सर्व कारवाई करत असताना, शासन नियमाप्रमाणे कोणतेही नियम व निकष यांचे पालन करण्यात न आल्याची गंभीर बाब उघडकीस येणे, पुणे, मुंबई, औरंगाबाद तसेच राज्यातील अन्य जिल्ह्यात दिवाळी सणाच्या आधी रेशनकार्ड धारकांना आनंदाचा शिधा मिळाला नसल्याच्या आलेल्या लाखो तक्रारी, जाहिर केलेले पाच जिन्नस एकाच पिशवीतून एकाच वेळी

मिळाल्याच्या घटना संपूर्ण राज्यात कोठेही न घडणे, शासनाने शिधापत्रिका धारकांना हा आनंदाचा शिधा देत असताना औरंगाबाद, नाशिक, नगर इ. अनेक जिल्ह्यात बायोमेट्रिक यंत्रणा बंद असल्याने सदर शिधा रेशनधारकांपर्यंत पोहोचविण्यात रेशन दुकानदारांना आलेले अपयश, राज्यातील लाभार्थ्यांना दिवाळी सणानिमित्त स्वस्तात अन्न धान्य मिळावे यासाठी १०० रुपये अशी आनंदाचा शिधाची किंमत शासनाने निश्चित करण्यात आलेली असताना ही आदिवासी भागातील शहापूर तालुक्यात ३०० रुपयात विक्री होत असल्याची घटना निदर्शनास येणे, राज्यात पैठण व इतर भागात शिधावाटपाच्या पिशवीवर राजकीय नेत्यांचे फोटो छापण्यास उशीर झाल्यामुळे दिवाळी सणाच्या दिवशीही आनंदाचा शिधा त्यांच्यापर्यंत पोहोचलेला नसल्याच्या घटना निदर्शनास येणे, सामान्य जनतेची दिवाळी गोड करण्याच्या उद्देशाने निविदा काढण्यात दाखवलेली तत्परता, सर्वसामान्य लाभार्थ्यांना आनंदशिधा मिळण्यासाठी न दाखविल्यामुळे जनतेमध्ये शासनाप्रती असंतोषाची भावना निर्माण झालेली असणे, दिवाळी सणानिमित्त किती आनंदाचा शिधा वितरीत करण्यात आला तसेच सदर विक्रीतून झालेल्या उत्पन्नाच्या लेखाशिर्षाची माहिती लोकप्रतिनिधींनी संबंधित विभागास मागूनही देण्यात आलेली नसणे, सदर प्रकरणाची चौकशी करून नियमांची पायमल्ली करणाऱ्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर तसेच सर्व सामान्य नागरिकांची लूट करणाऱ्या दुकानदारांवर कारवाई करण्याची आवश्यकता असणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(बुधवार, दिनांक २१ डिसेंबर, २०२२ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (४) ते (६)] —

(४) श्री. शशिकांत शिंदे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"महाराष्ट्र शासनाच्या सर्व शासकीय विभागातील सरळ सेवेची भरती प्रक्रिया सन २०१९ पासून आज अखेरपर्यंत घेण्यात आलेली नसणे, तथापि, त्यासंदर्भात सरळसेवा पदभरतीबाबतची एकही जाहिरात देण्यात आलेली नसणे, शासनाने सदर परिक्षेकरिता दिनांक १७/१२/२०२१ पर्यंत वयोमर्यादा संपणाऱ्या उमेदवारांना परिक्षेस बसण्याची परवानगी देण्यात आलेली असणे, परंतु अद्यापपर्यंत सरळसेवा पदभरतीची जाहिरात आलेली नसल्याकारणाने उमेदवार विद्यार्थी परिक्षेस बसण्यास अपात्र होत असल्याचे निदर्शनास येणे, वास्तविकतः महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत सन २०१९ पासून गेल्या ३ वर्षांच्या कालावधीमध्ये घेण्यात आलेल्या परिक्षांबाबत ज्या ३-४ जाहिराती प्रसिध्द करण्यात आल्या त्यामध्ये ३०ते ४० जागा दिव्यांगाच्या सर्व संवर्गांमध्ये भरण्यात आल्या असल्याचे निदर्शनास आलेले असणे, कोरोनाच्या पार्श्वभूमीवर

सर्वसाधारण उमेदवारांसाठी दिनांक १७/१२/२०२१ च्या मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत निर्णय घेऊन दिनांक १७/१२/२०२१ पर्यंत वय संपलेले उमेदवार यांना दिनांक ३१/१२/२०२२ पर्यंत संधी देण्यात यावी, असे परिपत्रक काढण्यांत आलेले असणे, परंतु शासनाने दिव्यांग उमेदवारांच्या बाबतीत वेगळा निर्णय घेतला असल्याचे निदर्शनास येणे, परिणामी, शासनाने दिनांक १७/१२/२०२१ च्या परिपत्रकामध्ये शुध्दीपत्रक काढून दिनांक ३१/१२/२०२२ पर्यंत विहित वयोमर्यादा संपणाऱ्या उमेदवारांना दिनांक ३१/१२/२०२३ पर्यंत अर्ज करण्याची अनुमती देण्यात यावी म्हणजे महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या भरतीमध्ये त्यांना संधी मिळेल व त्यांच्यावर अन्याय होणार नाही अशी सर्वसाधारण उमेदवारांनी शासनाकडे मागणी करण्यांत येणे, तथापि, अद्यापही शासन स्तरावर कार्यवाही न होणे, त्यामुळे त्याबाबत आंदोलन करण्याची या उमेदवारांवर आलेली पाळी, सदर मागणी प्रकरणी शासनाने कार्यवाही करून सर्वसाधारण (खुल्या) वर्गातील उमेदवारांना न्याय देणे आवश्यक असणे व त्याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया."

(५) डॉ. मनिषा कायंदे, सर्वश्री प्रसाद लाड, आमश्या पाडवी, नागोराव गाणार, रमेशदादा पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यात समाजकल्याण विभागामार्फत ४४१ शासकिय वसतिगृहे असून त्यात जवळपास ५० हजारांहून अधिक गरीब व गरजू विद्यार्थी शिक्षण घेत असणे, परंतु या वसतिगृहात विद्यार्थ्यांना गैरसोयी, अस्वच्छता आणि असुविधेचा अनुभव येणे, तर काही ठिकाणी नोंदवहीत नोंद असून विद्यार्थी गायब असणे, काही वसतिगृहात तर पिण्याचे पाणी तसेच ग्रंथालयाची सोय, मुलींच्या वसतिगृहात सीसीटीव्ही नसल्याचे समोर येणे, वसतिगृहात साधनसामुग्रीचा नियमित पुरवठा होऊनही काही ठिकाणी इन्व्हर्टर, गरम पाण्याची तसेच पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था नाही, अश्या आणि अनेक सोयीसुविधांपासून विद्यार्थी वंचित असणे, सन २०२१ मध्ये ६४ कोटी रुपयांचा निधी राज्यातील सर्व शासकिय वसतिगृहाच्या सोयीसुविधांसाठी निधी देण्यात आला होता तर काही वसतिगृहाच्या दुरुस्तीकरिता साडेसात कोटीचा निधी देण्यात आलेला होता असे असतांनाही विद्यार्थ्यांना सुविधांपासून वंचित ठेवण्यात येणे, अग्निशमन यंत्रणा सुस्थितीत नसणे, संगणक कक्ष, भोजन कक्ष नसणे, इमारतीतील दारे, खिडक्याच्या काचा, स्नानगृह, स्वच्छतागृह यांची असलेली दुरुवस्था, उक्त विभागातर्फे सुरु असलेल्या वसतिगृहात विद्यार्थ्यांना अनेक अडचणीचा सामना करावा लागत आहे त्याचबरोबर गेल्या सहा महिन्यांपासून रखडलेला निर्वाह भत्ता ,शाळा महाविद्यालये सुरु होऊनही साहित्य मिळालेले नसणे, परिणामी विद्यार्थी आर्थिक संकटात सापडणे ,निर्वाह भत्ता आणि इतर सुविधा तात्काळ न दिल्यास विद्यार्थ्यांनी आंदोलनाचा दिलेला इशारा, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने

गांभीर्याने लक्ष घालून तातडीने करावयाची कार्यवाही, यास जबाबदार असणाऱ्यांविरुद्ध कडक कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका."

(६) डॉ. वजाहत मिर्झा, सर्वश्री अभिजित वंजारी, राजेश राठोड, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, विक्रम काळे, सतिश चव्हाण, नागोराव गाणार, प्रविण दरेकर, प्रवीण दटके, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील इयत्ता पहिली ते दहावीपर्यंतच्या अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांना ज्यात प्रामुख्याने मुस्लिम, बौद्ध, जैन, पारसी, शिख विद्यार्थ्यांचा समावेश असणे, अशांना प्री-मॅट्रिक स्कॉलरशिप योजनेतून केंद्र सरकारमार्फत दरवर्षी एक हजार रुपये शिष्यवृत्ती दिली जात असणे, यावर्षी नॅशनल स्कॉलरशिप पोर्टलवर अर्ज भरून घेणे व पडताळणी करून केंद्राकडे पाठविण्याची जबाबदारी शिक्षण संचालक (योजना) कार्यालयाकडे दिली जाणे, सुरुवातीला अत्यल्प अर्ज भरले गेल्याने संचालनालयाने ३१ ऑक्टोबरपर्यंत मुदत वाढवून देणे, त्यानंतर पुन्हा ५ नोव्हेंबरपर्यंत मुदत वाढविण्यात येणे, मात्र आता विद्यार्थ्यांनी भरलेले अर्ज शाळा स्तरावर प्रमाणित झाल्यानंतर नॅशनल स्कॉलरशिप पोर्टलवर अचानक अर्ज रद्द करण्याचे परिपत्रक जारी करणे, या परिपत्रकानुसार पहिली ते आठवीतील विद्यार्थ्यांना आर.टी.ई. नुसार मोफत शिक्षणाचा लाभ दिला जात असल्याने त्यांना प्री-मॅट्रिक शिष्यवृत्तीचा लाभ दिला जाणार नसणे, केवळ नववी आणि दहावीतील विद्यार्थ्यांचेच अर्ज प्रमाणित करणे, त्यामुळे राज्यातील पहिली ते आठवीचे अल्पसंख्याक समाजातील राज्यातील सुमारे १० लाख विद्यार्थी शिष्यवृत्तीला मुकणे, परिणामी अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थी व पालक वर्गात निर्माण झालेली तीव्र असंतोषाची भावना, अल्पसंख्याक समाजाकडून केंद्र सरकारच्या या निर्णयाविरोधात राज्यभर निदर्शने करण्यात येते, सदर शिष्यवृत्ती योजना पूर्ववत करण्याची सातत्याने मागणी अल्पसंख्यांक समाजाकडून होत असणे, केंद्र सरकारचा हा निर्णय अन्यायकारक असल्याने पहिली ते आठवीतील विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती पूर्ववत सुरु ठेवावी व तसेच विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक प्रोत्साहन म्हणून शिष्यवृत्ती रक्कमही वाढविण्यासाठी केंद्र शासनाकडे राज्य सरकारने मागणी करण्याची नितांत आवश्यकता, याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे.

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे —

(१) मुख्यमंत्री : (क) "लोकआयुक्त आणि उप लोक आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांनी दिनांक ३ सप्टेंबर, २०१३, दिनांक २८ ऑक्टोबर, २०१३, दिनांक ४ डिसेंबर, २०१३, दिनांक २६ मे, २०१४, दिनांक २६ जून, २०१४, दिनांक ३० जून, २०१४, दिनांक १ जुलै, २०१४, दिनांक १७ डिसेंबर, २०१५, दिनांक २३ डिसेंबर, २०१५, दिनांक १८ जुलै, २०१८, दिनांक १ जून, २०१९ व दिनांक २७ नोव्हेंबर, २०२० चे मा. राज्यपाल महोदयांना सादर केलेले असे एकूण १२ विशेष अहवाल त्यावरील स्पष्टीकरणात्मक जापनासह" सभागृहासमोर ठेवतील.

(ख) "लोक आयुक्त आणि उप लोक आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांचा चव्वेचाळीसावा, पंचेचाळीसावा, सेहेचाळीसावा, सत्तेचाळीसावा व अठेचाळीसावा वार्षिक एकत्रित अहवाल स्पष्टीकरणात्मक जापनासह" सभागृहासमोर ठेवतील.

(२) उप मुख्यमंत्री : (क) "महाराष्ट्र भूविकास महामंडळ मर्यादित, पुणे यांचा सन २०१८-२०१९ या वर्षाचा लेखापरिक्षण अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

(ख) "महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई यांचा सन २०१८-२०१९ व सन २०१९-२०२० या वर्षाचे वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

- (ग) "तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव यांचा सन २०१९-२०२० चा स्वतंत्र लेखापरीक्षा व त्यावरील अनुपालन अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (घ) "विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांचा सन २०१९-२०२० करिताचा अलग लेखा अहवाल व तेवीसावा वार्षिक वित्तीय अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ङ) "झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणाचा सन २०२०-२०२१ या वर्षाचा वार्षिक लेखा अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (च) "झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण, पुणे व पिंपरी चिंचवड क्षेत्र, पुणे यांचे सन २०१७-२०१८ ते सन २०२०-२०२१ या वर्षाचे वार्षिक लेखे" सभागृहासमोर ठेवतील.

(३) उच्च व तंत्र शिक्षण : (क) मंत्री

- (क) "शुल्क नियामक प्राधिकरण यांचा सन २०१६-२०१७ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल व लेखापरिक्षण अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ख) "कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक" यांचे सन २०२१-२०२२ या वर्षाचे वार्षिक लेखे" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ग) "पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा वार्षिक लेखापरीक्षित लेखे व अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (घ) "स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड यांचा दिनांक १ एप्रिल, २०२१ ते ३१ मार्च, २०२२ या कालावधीचा वार्षिक अंकेक्षण अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : "अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सादर करणे."

चार : म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास).

पाच : लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

(१) श्री. रणजितसिंह मोहिते-पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"करमाळा तालुक्यातील सिना नदीवर सिना-कोळेगाव प्रकल्पास १९९२ साली प्रशासकीय मान्यता मिळून १९९४ साली करमाळा तालुक्यातील पूर्व भागातील मिरगव्हाण, भालेवाडी, हिवरे,आवाटी,कोळगाव, निमगाव ह,गोंडरे या गावातील ७३२ शेतकऱ्यांच्या घरांचे व जमिनीचे भूसंपादन करण्यात येणे, धरणग्रस्तांसंबंधी अगोदर पुनर्वसन नंतर धरण हे धोरण असताना संबंधित धरणग्रस्तांना पर्यायी जमिनी अद्यापि न मिळणे, गेली २७ वर्षे हा प्रश्न प्रलंबित असणे, संबंधित गावातील धरणग्रस्तांच्या प्रश्नांवर २०१२ साली तत्कालीन पुनर्वसन मंत्री यांचे दालनात बैठक होऊन अन्यायकारक निकष लावल्याने धरणग्रस्तांना जमिनी मिळाल्या नसल्याचे निदर्शनास येणे, त्यानंतर तत्कालीन पुनर्वसन मंत्री महोदयांनी संबंधित शेतकऱ्यांना जमिनी देण्यासाठी दोन महिन्यात प्रस्ताव सादर करून कार्यवाही करण्याचे आदेश देणे, परंतु अद्यापही संबंधित ७३२ शेतकऱ्यांना पर्यायी जमिनीचे वाटप झालेले नसणे, यामुळे सिना-कोळेगाव प्रकल्पामुळे बाधित झालेल्या शेतकऱ्यांमध्ये पसरलेला असंतोष, याकडे प्रशासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत निर्णय घेऊन करमाळा तालुक्यातील सिना-कोळेगाव धरणग्रस्तांना पर्यायी जमिनी मिळण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(२) सर्वश्री अभिजित वंजारी, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, डॉ.सुधीर तांबे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"टाकळी - डोल्हारी प्रकल्पांतर्गत मौजा उदापूर, ता.नेर, जि. यवतमाळ येथील गावकऱ्यांची दिशाभूल करून, प्रकल्पग्रस्तांना विश्वासात न घेता, बनावट कागदपत्रे बनवून अवैध पध्दतीने ग्रामसभा घेऊन भांडवलदारांच्या हिताकरिता आर्थिक हेतू बोगस, अवैधपणे, बेकायदेशीरपणे राबविण्यात आलेल्या पुनर्वसन प्रक्रिया रद्द करण्याबाबतची मागणी स्थानिक नागरिकांनी शासनाकडे केलेली असणे, उक्त प्रकरणी तत्कालीन मंत्री महोदय, मदत व पुनर्वसन तसेच जलसंपदा व संबंधित विभागाचे प्रधान सचिव यांच्या उपस्थितीत बैठक होऊन ग्रामसभा वैध अथवा अवैध याबाबत जिल्हाधिकारी, यवतमाळ व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प. यवतमाळ यांच्याकडून स्वयंस्पष्ट अहवाल

मागविण्यात आलेला असणे, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प. यवतमाळ यांनी अहवाल शासनास सादर केला असून त्यात त्यांनी ग्रामसभा अवैध असल्याचे स्पष्ट म्हटलेले असणे, जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांनी सुध्दा याबाबतचा अहवाल शासनास सादर केलेला असणे, असे असताना महसूल व वन विभागाच्या दिनांक १९.१०.२०२२ च्या पत्राच्या अनुषंगाने उक्त विषयी जिल्हा नियोजन व विकास मंडळ यांचेकडून अभिप्राय प्राप्त करण्यासाठी निर्देश देणे व तातडीने दिनांक २०.१०.२०२२ रोजी जिल्हा नियोजनच्या बैठकीत सदर विषय मांडण्यात येणे, परंतू मागील महिन्यापासून बैठकीचे इतिवृत्त तयार केले नसल्याचे संबंधित विभागाकडून सांगण्यात येणे, त्यामुळे या प्रकरणात मोठा आर्थिक घोटाळा झाल्याचे स्थानिकांमध्ये होत असलेली चर्चा, पुनर्वसन व भुसंपादन कायद्यानुसार जिल्हा नियोजन समिती ही घटनात्मक संस्था नसून ग्रामसभेलाच सर्व अधिकार असताना हेतुपुरस्परपणे कायद्याला न जुमानता जिल्हा नियोजन कडे हा विषय देणे गैर असल्याने याची सखोल चौकशी करण्याची नितांत आवश्यकता, तसेच अहवाल सादर करुनही दोषींवर कोणत्याही प्रकारची कारवाई होत नसल्याने स्थानिक नागरिकांमध्ये पसरलेला तीव्र स्वरुपाचा असंतोष व संतापाचे वातावरण, टाकळी - डोल्हारी प्रकल्पांतर्गत मौजा उदापूर, ता.नेर, जि. यवतमाळ येथील गावकऱ्यांची दिशाभूल करुन, प्रकल्पग्रस्तांना विश्वासात न घेता, बनावट कागदपत्रे बनवून अवैध पध्दतीने राबविण्यात येत असलेली पुनर्वसन प्रक्रिया तातडीने रद्द करुन नविन पुनर्वसन प्रक्रिया राबविण्याबाबचे आदेश त्वरीत निर्गमित करण्याबाबत शासनाने केलेली कार्यवाही व याबाबतची शासनाची भूमिका."

(३) श्री. सचिन अहिर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"दि. ८ ऑक्टोबर २०२२ रोजीच्या पहाटे ५ च्या सुमारास नाशिक ते औरंगाबाद मार्गावर मिरची हॉटेल जवळ चिंतामणी ट्रॅव्हल्सच्या एका खाजगी बसला झालेला मोठा अपघात, अपघातानंतर या बसमध्ये आग लागून १२ प्रवाशांचा झालेला होरपळून मृत्यू, या अपघातात जवळपास ३८ प्रवासी गंभीर जखमी होणे, तर काहींची प्रकृती चिंताजनक असणे, त्याच दरम्यान नाशिक येथील सप्तभृंगी गड ग्रामपंचायत टोल नाक्याच्या जवळ महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाच्या एस.टी.बसला शॉर्ट सर्किटमुळे लागलेली आग, राज्यात वाढत असलेले वारंवार रस्ते अपघात याबाबत पोलिस यंत्रणा विशेषतः परिवहन विभाग गंभीर नसणे, वाहन चालक बेधडकपणे प्रवासी कोंबून प्रवाशांकडून वाढीव भाडे वसूल करणे याबाबत शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाची भूमिका व प्रतिक्रिया."

(४) श्री. किशोर दराडे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"नाशिक जिल्ह्यातील येवला मर्चंट को. ऑप. बँकेचे दि.१३ नोव्हेंबर, २०२२ रोजी मतदान पार पडणे, सदरील निवडणुकीमध्ये प्रगती पॅनल व समृद्धी हे परस्पर विरोधी पॅनल असणे, सदर मतदान प्रक्रीया सुरु असताना विद्यमान नगरसेवक व माजी नगराध्यक्ष व नगरसेविका हे प्रगती पॅनलचे नेतृत्व करीत असणे, दि.१३ नोव्हेंबर, २०२२ रोजी येवला शहरातील येवला मर्चंट को-ऑपरेटिव्ह बँक या बँकेच्या मतदान केंद्रावरती पॅनल प्रमुख व इतर कार्यकर्ते उभे राहिले असता येवला शहर पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक व त्यांचे सहकारी यांनी प्रगती पॅनल प्रमुख व इतरांना धक्काबुक्की करत शिवीगाळ करणे, तसेच त्यांना मारहाण करीत जबरदस्तीने मतदान केंद्रातून बाहेर काढून त्यांना मतदानापासून वंचित ठेवण्याचा प्रयत्न करण्यात आलेला असणे, सदर मतदान केंद्रावर सन्माननीय सदस्य स्वतः उभे असल्याने याबाबत पोलीस निरीक्षक यांनी अडवले असता त्यांनी धक्काबुक्की करण्याचा प्रयत्न करणे, तसेच एकेरी भाषा वापरून सदर ठिकाणाहून निघून जाण्याबाबत दम देणे, त्याच प्रमाणे फायरिंग केली जाईल अशी धमकीही दिलेली असणे, पोलीस निरीक्षक यांच्याकडे सदर निवडणुकीत विरोधी पक्षाकडून मोठ्या प्रमाणात खुले आम पैसे वाटप करण्यात येत असल्याच्या तक्रारी करूनही त्यावर दुर्लक्ष करून उलट समृद्धी पॅनलला पाठिशी घालत प्रगती पॅनल प्रमुख व इतर पदाधिकारी यांना मारहाण करण्यात येणे, तसेच लोकप्रतिनिधी यांचाही पोलीस निरीक्षकांनी अवमान केल्याने येवला शहरात पोलीस निरीक्षकांच्या विषयी मोठ्या प्रमाणात असंतोष निर्माण झालेला असणे, सदर प्रकरणी पोलीस महासंचालक, मुंबई यांच्याकडेही दिनांक १६ नोव्हेंबर २०२२ रोजी तक्रार केलेली असूनही पोलीस महासंचालक यांच्याकडून कोणतीही कारवाई करण्यात आलेली नसणे, ज्या शहरात लोकप्रतिनिधीच जर अशा अधिकाऱ्यांपासून सुरक्षित नसतील तर सामान्य जनतेला हे कसे संरक्षण देणार, अशी भावना जनमानसात पसरणे, पोलीस निरीक्षकांनी एका लोकप्रतिनिधीचा अवमान केलेला असल्यामुळे त्यांच्यावर तात्काळ निलंबनाची कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही."

(५) प्रा. राम शिंदे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"कर्जत तालुक्यात (जि.अहमदनगर) अनेक अनधिकृत खडीक्रशचर असून त्यामुळे शासनाच्या करोडो रुपयांच्या महसूलाची हानी होण्याबरोबरच पर्यावरणाचा -हास होत असणे, सदर प्रकरणी wild life protection act, १९७२ चेही उल्लंघन होत असल्यामुळे तहसिलदार, कर्जत यांनी चौकशी करून

जिल्हाधिकारी, अहमदनगर यांना तालुक्यातील अनधिकृत खडीक्रशचरबाबत व त्यांच्यावर लावलेल्या दंडाबाबतचा अहवाल दिलेला असणे, उक्त प्रकरणी तालुक्यामध्ये एकही अधिकृत खडीक्रशचर नसताना महसूल अधिकारी यांच्याशी संगनमत करून रात्री अपरात्री मोठ्या प्रमाणावर अनधिकृत उत्खनन केले जात असल्याचे निदर्शनास येणे, कर्जत तालुक्यातील अनधिकृत खडीक्रशचर प्रकरणाची मा. निवृत्त न्यायाधीश, उच्च न्यायालय यांच्या अध्यक्षतेखाली पर्यावरण अधिकारी व खनिजकर्म अधिकारी यांच्यासह त्रिसदस्यीय उच्च समितीमार्फत चौकशी करून दोषींवर तात्काळ कारवाई करण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक ३१.१०.२०२२ रोजी बंदरे व खनिजकर्म मंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांच्याकडे केली असणे, सदर मागणीनुसार चौकशी करून दोषींवर तात्काळ कारवाई करण्याची आवश्यकता, यावर शासनाची प्रतिक्रिया."

- (६) **सर्वश्री विक्रम काळे**, सतिश चव्हाण, नागोराव गाणार, प्रविण दरेकर, प्रसाद लाड, प्रवीण दटके, श्रीमती उमा खापरे, अॅड. निरंजन डावखरे, डॉ. सुधीर तांबे, सर्वश्री राजेश राठोड, अभिजित वंजारी, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील अशासकीय अनुदानित शाळेतील दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी सेवेत आलेल्या परंतु, ती शाळा किंवा वर्गतुकडी विनाअनुदान, अंशतः अनुदान किंवा टप्पा अनुदानावर असणे व दि. १ नोव्हेंबर, २००५ नंतर ती शाळा किंवा वर्गतुकडी १००% अनुदानावर येणे, या शिक्षकांची जुन्या पेन्शन योजनेची खाती उघडणे, त्या खात्यावर जुन्या पेन्शन योजनेप्रमाणे वेतनातून जी.पी.एफ हप्त्याची रक्कम कपात होणे, यामधील सेवानिवृत्त झालेल्या काही शिक्षकांना जुन्या पेन्शन योजनेचा लाभ मिळणे, त्यानंतर काही शिक्षकांची तोंडी आदेशाने जी.पी.एफ कपात बंद करणे, परंतु जुन्या पेन्शनची खाती सुरु ठेवणे, दि. १ नोव्हेंबर, २००५ पासून नविन पेन्शन योजना लागू करण्याचा निर्णय शासनाने घेणे असे असतांना नियमानुसार दि. १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी सेवेत आलेल्या शिक्षकांची शाळा किंवा वर्गतुकडी दि. १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी १००% अनुदानावर नाही म्हणून त्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू न करणे, हे अन्यायकारक असणे, यासाठी शिक्षक लोकप्रतिनिधींनी वेळोवेळी शासनाकडे पाठपूरावा करणे, शासनाने यासंबंधीची काढलेली दि. १० जुलै, २०२० ची अधिसूचना रद्द करणे, शासनाने यासाठी सम्यक अभ्यास समितीचे गठन करणे, त्याचा अहवाल शासनास प्राप्त होणे, परंतु तरीही आजपावेतो शासनाकडून सकारात्मक निर्णय न होणे, पेन्शन हा विषय शिक्षकांच्या जीवनाशी व कुटुंबाशी निगडीत असल्यामुळे शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(७) डॉ. मनिषा कायंदे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यात आतापर्यंत पार पडलेल्या टीईटी परिक्षेतील ८६ हजार ४११ उमेदवार शिक्षकपदी नियुक्ती होण्याच्या प्रतिक्षेत असल्याचे नुकतेच माहे ऑक्टोबर, २०२२ मध्ये उघडकीस येणे, राज्य शासनाने सन २०१७ मध्ये पवित्र पोर्टलद्वारे शिक्षकांची पदे भरतीची योजना आखली, त्यामध्ये ६ हजार पदांवर भरती केली व उर्वरीत पदांची भरती प्रक्रिया अद्यापही पूर्ण करण्यात आलेली नसणे, तसेच राज्यातील प्राथमिक शाळांमध्ये शिक्षकांची ३१ हजार ४७२ पदे रिक्त असणे, त्यातच राज्य शासनाने कमी पटसंख्येच्या शाळा बंद करण्याचा घेतलेला निर्णय, राज्यात मराठी माध्यमांच्या शाळांमध्ये सध्या १५ हजार २८४ शिक्षकांची आवश्यकता असणे, पालघर जिल्ह्यात सर्वाधिक १९१६, यवतमाळ १३०७, रायगडात १०५१, सातारा १०२३, कोल्हापूरात ९७२ शिक्षकांची पदे रिक्त असणे, मोठ्या प्रमाणात शिक्षक भरती रखडल्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक भवितव्याबाबत होत असलेला परिणाम, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याप्रकरणी शासनाने तातडीने लक्ष घालून शिक्षकांची भरती प्रक्रिया करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका."

सहा : म.वि.प. नियम १०१ — अ अन्वये विशेष उल्लेख — (असल्यास).

- मध्यंतर -

सात : सन २०२२-२०२३ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा — (दुसरा व शेवटचा दिवस).

खालील मंत्र्यांच्या मागण्यांवर चर्चा होईल.

- १) मुख्यमंत्री.
- २) उप मुख्यमंत्री.
- ३) महसूल, पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास मंत्री.
- ४) वने, सांस्कृतिक कार्ये, मत्स्यव्यवसाय मंत्री.
- ५) उच्च व तंत्रशिक्षण, वस्त्रोद्योग, संसदीय कार्ये मंत्री.
- ६) आदिवासी विकास मंत्री.
- ७) ग्रामविकास व पंचायत राज, वैद्यकीय शिक्षण, क्रीडा व युवक कल्याण मंत्री.
- ८) पाणी पुरवठा व स्वच्छता मंत्री.
- ९) कामगार मंत्री.
- १०) रोजगार हमी योजना, फलोत्पादन मंत्री.
- ११) उद्योग मंत्री.

- १२) सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री.
१३) सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून), अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री.
१४) कृषी मंत्री.
१५) शालेय शिक्षण, मराठी भाषा मंत्री.
१६) सहकार, इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री.
१७) पर्यटन, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता, महिला व बालविकास मंत्री.

आठ : शासकीय विधेयके —

(क) विधानसभेने संमत केल्यास — विधेयक विचारात घेणे :-

"सन २०२२ चे वि.स.वि. क्रमांक ३४ - महाराष्ट्र (तृतीय पुरवणी) विनियोजन विधेयक, २०२२"

(ख) विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०२२ चे वि.प.वि. क्रमांक ५ - पिंपरी चिंचवड विद्यापीठ, पुणे विधेयक, २०२२"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. अंबादास दानवे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२२ चे वि.स.वि. क्रमांक ५ - पिंपरी चिंचवड विद्यापीठ, पुणे विधेयक, २०२२" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(२) "सन २०२२ चे वि.प.वि. क्रमांक ६ - युनिव्हर्सल ए आय विद्यापीठ, कर्जत विधेयक, २०२२"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. अंबादास दानवे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२२ चे वि.स.वि. क्रमांक ६ - युनिव्हर्सल ए आय विद्यापीठ, कर्जत विधेयक, २०२२" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ग) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे — विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३० — यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, कवि कुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय (विद्यापीठ) आणि महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०२२"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. अंबादास दानवे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३० — यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, कवि कुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय (विद्यापीठ) आणि महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०२२" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(२) सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३१ — महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या (तिसरी सुधारणा) विधेयक, २०२२.

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. अंबादास दानवे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३१ — महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या (तिसरी सुधारणा) विधेयक, २०२२" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(३) सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३२ — महाराष्ट्र पोलीस आणि महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२२.

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. अंबादास दानवे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३२ — महाराष्ट्र पोलीस आणि महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२२" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

नऊ : (क) सर्वश्री अंबादास दानवे, एकनाथराव खडसे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री विक्रम काळे, सतेज उर्फ बंटी पाटील, नरेंद्र दराडे, सतीश चव्हाण, डॉ. सुधीर तांबे, सर्वश्री विलास पोतनीस, अब्दुलाखान दुर्गणी, अभिजीत वंजारी, डॉ. मनिषा कायंदे, सर्वश्री अनिकेत तटकरे, राजेश राठोड, सुनिल शिंदे, अमोल मिटकरी, वजाहत मिर्झा, जयंत आसगावकर, सचिन अहिर, अरुण लाड, डॉ.प्रज्ञा सातव, सर्वश्री आमश्या पाडवी, विप्लव बाजोरीया, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्यात विदर्भ, मराठवाडा व उर्वरित महाराष्ट्रातील अविकसित भागाचा झपाट्याने विकास होण्याच्या दृष्टीने योजनांच्या अंमलबजावणीत सातत्य दाखविण्याची नितांत आवश्यकता असणे, दरवर्षी नागपूर अधिवेशनात विदर्भ व मराठवाड्याच्या कृषि, सिंचन, शिक्षण इत्यादी अनुशेषाबाबत चर्चा होणे, तथापि, अनुशेष दूर करण्यासाठी ठोस कार्यवाही न होणे, विदर्भातील मुख्य फळपीक असलेल्या संत्रा पिकासाठी अमरावती जिल्ह्यातील वरुड-मोर्शी तालुक्यात अत्याधुनिक संतरे प्रक्रिया प्रकल्प स्थापन करण्याच्या निर्णयाची, मराठवाडा व आसपासच्या भागातील मोसंबी पिकाची गुणवत्ता व उत्पादकता वाढविण्याकरिता "सायट्रस इस्टेट" स्थापन करण्याच्या निर्णयाची, औरंगाबाद जिल्ह्यातील चिखलठाणा येथे अंडीपुंज निर्मिती केंद्र निर्माण करण्याच्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याकडे शासनाने विशेष लक्ष देण्याची गरज असणे, विदर्भ व मराठवाड्यातील कापूस व सोयाबीन मूल्य साखळी विकासासाठी विशेष कृती योजनेची धडक अंमलबजावणी करण्याची आवश्यकता, माहे जून ते ऑक्टोबर, २०२२ या काळात अतिवृष्टी, पूर, सततचा पाऊस व अवकाळी पाऊस यामुळे राज्यातील कापूस, सोयाबीन, तूर, मूग या पिकांचे तसेच संत्री, मोसंबी, डाळींब, द्राक्ष या फळपिकांचे नुकसान झाले असणे, ओला दुष्काळ जाहीर करण्याच्या केलेल्या मागणीकडे सरकारने दुर्लक्ष केलेले असणे, त्याऐवजी तुटपुंजी मदत जाहीर करून अडचणीत असलेल्या शेतकऱ्यांना जाहीर केलेली मदतही अद्याप मिळालेली नसणे, सरकारच्या उदासीनतेमुळे पीक विमा कंपन्यांनी शेतकऱ्यांचे लाखो दावे नाकारून केलेली फसवणूक, विदर्भात कापसावर लाला रोगाचा व संत्र्यावर कोळश्या रोगाचा प्रादुर्भाव झाल्यामुळे प्रचंड नुकसान झाले असणे, राज्य व केंद्र सरकारच्या चुकीच्या कृषी धोरणांमुळे व मदतीचा हात आखडता घेतल्याने माहे जुलै, २०२२ पासून ६ महिन्यांच्या काळात सुमारे दीड हजार शेतकऱ्यांनी जीवनयात्रा संपवली असणे, "शेतकरी आत्महत्यामुक्त महाराष्ट्र" ही सरकारची घोषणा हवेत विरली असणे, शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या सन २०१५ ते २०२० या कालावधीसाठी एनडीआरएफचे निकष निश्चित केले असताना व सन २०२१

मध्ये निकषात वाढ अपेक्षित असताना २ वर्षांचा काळ उलटून गेल्यानंतरही केंद्र सरकारने निकषात वाढ केली नसणे, परिणामी शेतकऱ्यांना एनडीआरएफ व एसडीआरएफमधून तुटपुंजी मदत मिळत असणे, धान खरेदी केंद्र सुरु करण्यास झालेला अक्षम्य विलंब, धान खरेदीत झालेले घोटाळे, यामुळे अनेक शेतकऱ्यांचा धान विक्रीअभावी पडून असणे, गडचिरोली जिल्ह्यातील सुरजागड प्रकल्पामुळे आपल्या राज्यातील खनिज प्रक्रिया करण्यासाठी अन्य राज्यात जात असणे, मराठवाडा मुक्ती संग्रामाचे अमृत महोत्सवी वर्ष साजरे करण्यासंदर्भात सरकारकडून बेफिकीरी व अनास्था दिसून आलेली असणे, मागील सरकारने केलेल्या कार्यक्रमाचे नियोजन व निधीची तरतूद याकडे पूर्णपणे दुर्लक्ष करून कार्यक्रम अंमलबजावणीत उदासीनता दाखवली असणे, मुक्तीसंग्राम दिनी महाराष्ट्र शासनामार्फत कोणताही भव्यदिव्य कार्यक्रमाचे आयोजन न केल्यामुळे महाराष्ट्रातील जनतेत तीव्र संतापाची लाट पसरली असणे, मुक्तीसंग्रामातील स्वातंत्र्य सैनिकांच्या प्रलंबित प्रश्नांचा तातडीने निपटारा करण्याची आवश्यकता, एम.आय.डी.सी. अधिकाऱ्यांच्या बदल्या केल्यामुळे संबंधित अधिकारी मॅट मध्ये जावून उक्त बदल्या रद्द केल्याने यामध्ये शासनास आलेले अपयश, राज्याच्या इतर भागात होणाऱ्या ९२ हजार कोटी रुपयांच्या गुंतवणुकीच्या व जमीन वाटपाच्या आदेशाला विद्यमान सरकारने स्थगिती दिल्यामुळे राज्यात येणारे प्रकल्प रखडले असणे, महाराष्ट्राचे उद्योग परराज्यात जाणे हे सरकारवर उद्योग जगताचा विश्वास नसल्याचे स्पष्ट होणे, शासनाच्या उदासिनतेमुळे वेदान्त फॉक्सकॉन, टाटा एअर बस, बल्क ड्रग पार्क अश्याप्रकारे बरेच प्रकल्प राज्याबाहेर जाणे, यातून एम.आय.डी.सी च्या उच्चाधिकार समितीची निष्क्रियता दिसून येणे, उद्योग मंत्र्यांनी शासनाचे अपयश लपविण्यासाठी राज्याबाहेर जाणाऱ्या उद्योगाबाबत मागील शासनावर जबाबदारी निश्चित करणे, मिहान प्रकल्पात ५५ गुंतवणुकदारांबरोबर करार झाला असताना फक्त ११ कंपन्या कार्यरत झाल्या असणे व फक्त ५९२५ रोजगार निर्मिती झाली असणे, मिहान प्रकल्पासारख्या महत्वाकांक्षी प्रकल्पाकडे सरकारचे होत असलेले दुर्लक्ष, विदर्भातील बुटीबोरी, मिहान सारख्या औद्योगिक वसाहतींमध्ये उद्योगांची पिछेहाट झालेली असणे, विदर्भ, मराठवाड्यात उद्योग व गुंतवणूक आणण्यासाठी विशेष प्रयत्न करण्याची गरज, विदर्भ, मराठवाडा, व उर्वरित महाराष्ट्रातील आकांक्षित जिल्ह्यासाठी जलसिंचन सुविधा पुनरुज्जीवीत करण्यासाठी अर्थसंकल्पात प्रस्तावित केलेला नियतव्यय प्राधान्याने वितरित करण्याची आवश्यकता असणे, वैनगंगा-पैनगंगा प्रकल्पाचा आराखडा मागील सरकारने पूर्ण करूनही या सरकारने सहा महिन्यात काहीही प्रगती न करणे, बळीराजा योजना, प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना इत्यादी जलसंपदा विभागाच्या विदर्भातील योजना गेल्या सहा महिन्यात ठप्प होणे, विदर्भातील सिंचनाच्या सर्व प्रशासकीय बाबी या सहा महिन्यात प्रलंबित राहिल्या असणे, राज्यातील ओबीसी, मागासवर्गीय आणि अल्पसंख्याक

विद्यार्थ्यांच्या वसतीगृह व शिष्यवृत्तीचा प्रश्न निर्माण झालेला असणे, मराठवाडा व उर्वरित महाराष्ट्रातील अतिदुर्गम भागात विशेषतः विदर्भातील अमरावती, गडचिरोली, चंद्रपूर इत्यादी जिल्ह्यात बालमृत्यू व कुपोषणाचे प्रमाण सर्वाधिक असणे, राज्यात महिला व अल्पवयीन मुलींवरील अत्याचारात दिवसेंदिवस होत असलेली वाढ, गत नऊ महिन्यांच्या कालावधीत महिलांवरील अत्याचारामध्ये २३५ टक्के तर विनयभंगाच्या घटनांमध्ये १७२ टक्क्यांनी वाढ झाल्याचे समोर येणे, दिवसेंदिवस गुन्ह्यांमध्ये वाढ होत असतांनाही याबाबत शासन गंभीर नसणे, परिणामी गुन्ह्यांमध्ये होत असलेली वाढ, तसेच गुन्हे निकाली काढण्यास होत असलेला विलंब, वाढत्या गुन्हेगारीस आळा बसण्याच्या दृष्टीने शासन स्तरावर तातडीने करावयाची कार्यवाही, याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(ख) (मंगळवार, दिनांक २० डिसेंबर, २०२२ व बुधवार, दिनांक २१ डिसेंबर, २०२२ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री प्रविण दरेकर, चंद्रशेखर बावनकुळे, प्रसाद लाड, सुरेश धस, गोपिचंद पडळकर, रमेशदादा पाटील, रामदास आंबटकर, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, निलय नाईक, प्रा. राम शिंदे, डॉ. रणजित पाटील, सर्वश्री रामराव पाटील, अमरीश पटेल, श्रीकांत भारतीय, प्रविण पोटे-पाटील, अॅड. निरंजन डावखरे, सर्वश्री प्रविण दटके, रमेश कराड, वसंत खंडेलवाल, श्रीमती उमा खापरे, श्री. राजहंस सिंह, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव — (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर) —

"महाविकास आघाडी सरकारच्या ३३ महिन्यांच्या कार्यकाळात विदर्भ, मराठवाड्यासह उर्वरित महाराष्ट्रातील मागास भागातील अनेक विकास प्रकल्पांकडे अक्षम्य दुर्लक्ष करण्यात येणे, राज्यात विदर्भ, मराठवाडा व कोकणासह उर्वरित अविकसित भागाचा संतुलित विकास होण्याची आवश्यकता, नैसर्गिक व सेंद्रिय शेती आणि फळबागांच्या लागवडीस प्रोत्साहन देणे, संत्रा उद्योग, दुग्धव्यवसाय, कुकुटपालन, मत्स्यव्यवसाय, पशुसंवर्धन इत्यादी शेतीच्या जोडधंद्यांना प्रोत्साहन देऊन अधिकाधिक रोजगार उपलब्ध करणे, कृषीमालावर आधारीत प्रक्रिया उद्योग उभारणे, धानावर प्रक्रिया उद्योग उभारणे, विदर्भ आणि मराठवाड्यातील तिर्थक्षेत्र व पर्यटनस्थळांचे जाळे तयार करून रोजगार निर्मिती वाढविणे, विदर्भातील कापूस उत्पादनावर आधारीत सूत गिरण्या व कापूस उद्योगाला चालना देणे, विदर्भ व मराठवाड्यात खनिज व जंगल संपत्ती मोठ्या प्रमाणात असल्याने त्याचा अधिकाधिक फायदा जनतेला

मिळण्याच्या दृष्टीने आधुनिक तंत्रज्ञान विकसित करणे, विदर्भातील विशेषतः अमरावती व मेळघाट येथे आधुनिक सोयीसुविधा युक्त रुग्णालयांची निर्मिती करून कुपोषणामुळे होणारे बालकांचे मृत्यू टाळण्याची आवश्यकता, राष्ट्रीयकृत बँकांच्या तुलनेत सहकारी बँकांची जिल्ह्या-जिल्ह्यात सहज उपलब्ध होणारी सेवा विचारात घेता सहकारी बँकांवरचे वाढते निर्बंध शिथिल करण्याची आवश्यकता, राज्यातील गड-किल्ल्यांचे जतन करून त्यांच्या संवर्धनाकरीता विशेष निधी उपलब्ध करणे व राजे शिवछत्रपतींचा इतिहास पर्यटकांसमोर मांडण्याची आवश्यकता, राज्यातील १२ बलुतेदारांसाठी एमआयडीसीमध्ये कौशल्य विकास केंद्राचे जाळे उभारून ग्रामीण भागातील बलुतेदारांना त्यांच्या व्यवसायांत आयटीआयच्या धर्तीवर तंत्रशिक्षण देऊन त्यांच्या उद्योगात आधुनिकता आणण्याची आवश्यकता, केंद्र शासनाचे नदीजोड प्रकल्प प्रभावीपणे कार्यान्वित करण्याची आवश्यकता, विदर्भ व मराठवाड्यातील शेतकऱ्यांना बारमाही पाणी उपलब्ध करून त्यांच्या उत्पादनास चालना देण्याची आवश्यकता, जलयुक्त शिवार योजनेमुळे शाश्वत सिंचनाच्या सुविधा अधिक प्रभावी करण्याकरीता या योजनेच्या अटी व निकष शिथिल करणे, विदर्भ व मराठवाड्यासह राज्यातील बेरोजगार युवकांची वाढती संख्या विचारात घेता मिहान प्रकल्प व अन्यत्र जड उद्योग, कृषी प्रक्रिया उद्योग, ऑटोमोबाईल प्रकल्प सुरू करण्याची आवश्यकता, राज्यातील सर्व जिल्ह्यांत पर्यावरणाचा धोका टाळण्यासाठी अधिकाधिक वृक्षलागवड करण्याची आवश्यकता, सन २०२२-२३ हे मराठवाडा मुक्ती संग्रामाचे अमृतमहोत्सवी वर्ष म्हणून राज्य शासनाच्या वतीने साजरे करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व करावयाची कार्यवाही."

दहा : अर्धा-तास चर्चा — म.वि.प. नियम १२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) —

(१) **सर्वश्री गोपिचंद पडळकर**, प्रवीण दटके, रामराव पाटील, **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"गडचिरोली जिल्ह्यातील धानोरा, गडचिरोली, चामोर्शी, मूलचेरा, अहेरी, भामरागड इत्यादी तालुक्यात मोठ्या प्रमाणात झाडे कुणबी या जातीचे लोक राहत असून त्यांची जात इतर मागास प्रवर्गात मोडत असणे, परंतु झाडे कुणबी या जातीतील लोक कुणबी हा शब्द वगळून धनगर अनु. क्र १५ वरील झाडे या पोटजातीचा आधार घेऊन भटक्या जमाती "क" या प्रवर्गातील असल्याचे

दाखवून बनावट झाडे जातीचे जात प्रमाणपत्र प्रशासकीय कार्यालयाकडून मिळवत असणे, बोगस जात प्रमाणपत्राच्या आधारे भटक्या जमाती प्रवर्गातील आरक्षित जागेवर शासकीय सेवेत प्रवेश मिळवून जात पडताळणी कार्यालयाकडून जातीचे पुरावे सादर करून जात वैधता प्रमाणपत्र गैरमार्गाने मिळवत असणे, झाडे कुणबी हे भंडारा, चंद्रपूर व गडचिरोली जिल्ह्यात वास्तव्यास असून कुणबी मध्ये काही पोट जातीनुसार ओळखले जातात जसे की खेळूले कुणबी, खैर कुणबी, झाडे कुणबी असे वेगवेगळे उपजातीनुसार ओळखले जाणे परंतु जात प्रमाणपत्र देताना उपजातीचे नावाने जात प्रमाणपत्र न देता कुणबी ओबीसी म्हणून दिले जाणे, झाडे कुणबी हे धनगरांचे पोट जातीतील झाडे या नावाचा नामसदृश्याचा फायदा घेण्याचे उद्देशाने गैरमार्गाचा वापर करीत असणे, याविषयी धनगर अधिकारी कर्मचारी संघटना महाराष्ट्र राज्य, शाखा गडचिरोली यांनी उपविभागीय अधिकारी गडचिरोली यांना पत्राद्वारे दिनांक २ डिसेंबर, २०२२ रोजी ही बाब निदर्शनास आणून दिलेली असणे, परंतु अद्याप याबाबत प्रशासनाकडून कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नसणे, त्यामुळे सदरहू विषयाची चौकशी करून तातडीने कार्यवाही करण्याची आवश्यकता याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(२) **सर्वश्री विलास पोतनीस, सुनिल शिंदे, आमश्या पाडवी, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.**

"सद्यस्थितीत वेगवेगळ्या प्रकारच्या साथीच्या आजारांनी मुंबईकरांसह राज्यातील जनता त्रस्त असणे, मुंबईसह राज्यातील अनेक खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबमधून रुग्णांची तपासणी करण्याकरिता मोठ्या प्रमाणात आर्थिक लुट होत असणे, आरोग्य विभागाने डेंग्यूच्या तपासणीसाठी सहाशे रुपये व स्वाईन फ्ल्यूच्या तपासणीसाठी साडेतीन ते पाच हजार रुपयांची दर मर्यादा निश्चित केली असणे, राज्यातील खाजगी पॅथॉलॉजी लॅब यांनी रुग्णांकडून जादा पैसे आकारणे, डेंग्यू व स्वाईन फ्ल्यू यांसारख्या आजारांची लागण झालेले रुग्ण व त्यांचे नातेवाईक यांची खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबकडून फसवणूक होत असणे, रक्त तपासणीकरिता खाजगी लॅबमध्ये बरेच नमुने येत असणे, रुग्णांना तातडीने रक्त तपासणीचा अहवाल मिळण्याकरिता सदर खाजगी लॅबकडून अतिरिक्त दर आकारण्यात येणे, घरी जाऊन रक्त तपासून देण्याच्या सुविधेकरिता पॅथॉलॉजी लॅबकडून दुप्पट रक्कमेची आकारणी केली जाणे, खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबकडून होत असलेली रुग्णांची आर्थिक पिळवणूक रोखण्यासाठी दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१६ रोजी सार्वजनिक आरोग्य विभागाने सदर तपासण्यांसाठी प्रत्येकी ६०० रुपयांपेक्षा अधिक शुल्क न आकारण्याबाबत निर्देश दिले असणे, खाजगी लॅब सदर निर्देशाचे पालन न करणे, डेंग्यूची तपासणी वगळता अन्य कोणत्याही वैद्यकीय तपासणीवर

शासनाचे नियंत्रण नसणे यास्तव सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी करुन राज्यात अतिरिक्त देयके आकारणाऱ्या खाजगी पॅथॉलॉजी लॅबवर कारवाई होण्याच्या दृष्टीने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

विधान भवन,
नागपूर
दिनांक : २१ डिसेंबर, २०२२

राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.

असुधारित प्रत